

Bostad med särskild service för barn eller ungdomar enligt LSS

I Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS) publiceras myndighetens föreskrifter och allmänna råd.

- Föreskrifter är bindande regler.
- Allmänna råd innehåller rekommendationer om hur en författning kan eller bör tillämpas och utesluter inte andra sätt att uppnå de mål som avses i författningen.

Socialstyrelsen ger årligen ut en förteckning över gällande föreskrifter och allmänna råd.

SOSFS kan beställas från Socialstyrelsens beställningsservice,
120 88 Stockholm, fax 08-779 96 67, e-post socialstyrelsen@strd.se

ISSN 0346-6019 Artikelnr 2012-5-14

Tryck: Edita Västra Aros, Västerås 2012

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om bostad med särskild service för barn eller ungdomar enligt LSS;

SOSFS
2012:6 (S)

Utkom från trycket
den 5 juni 2012

beslutade den 8 maj 2012.

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 § och 14 § andra stycket förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade och beslutar följande allmänna råd.

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av

1. de nämnder som beslutar om insatsen bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet enligt 9 § 8 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt
2. den som bedriver verksamhet enligt 9 § 8 LSS.

2 § I dessa föreskrifter och allmänna råd avses med:

omvårdnad	individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen som behövs för att tillgodose ett barns eller en ungdoms fysiska, psykiska och sociala behov
ungdom	person som har fyllt 18 år

Ledningssystem

3 § Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår det att den som bedriver verksamhet enligt LSS ska ansvara för att det ledningssystem som ska finnas innehåller de processer och rutiner som behövs för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs i det följande.

Bostadens utformning

4 § Bostaden ska utformas så att varje barn och ungdom tillförsäkras en boendemiljö som är säker och trygg. Både inomhus- och utomhusmiljön ska vara anpassad efter barnens och ungdomarnas behov.

Allmänna råd

Bostadens utformning bör vara sådan att

- barnen och ungdomarna kan påkalla personalens uppmärksamhet på ett enkelt sätt och
- alla utrymmen är tillgängliga och kan användas utan svårigheter för den som är beroende av förflyttningshjälpmedel.

Olycksrisker i bostadsmiljön bör systematiskt identifieras och åtgärdas.

För att undvika en institutionsliknande miljö bör bostaden

- inrymmas i ett bostadshus i ett område avsett för bostäder,
- utformas och utrustas så hemlikt som möjligt och
- inte samlokaliseras med någon verksamhet enligt LSS eller socialtjänstlagen (2001:453), t.ex. korttidshem, bostad med särskild service för vuxna, daglig verksamhet eller särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre.

Antal barn och ungdomar i bostaden

5 § Nämnden ska vid beslut om insatsen bostad med särskild service ta hänsyn till det barn eller den ungdom som på grund av sin funktionsnedsättning har svårt att ha många relationer och därför behöver bo med ett mycket begränsat antal personer.

Allmänna råd

I bostaden bör i regel två till fyra barn och ungdomar bo.

Om syftet med insatsen är att möjliggöra skolgång på annan ort (internatboende), kan fler barn och ungdomar bo tillsammans, under förutsättning att var och en tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Barn och ungdomar som väsentligt skiljer sig åt i ålder och mognad bör i regel inte bo tillsammans.

Inflytande och medbestämmande

6 § Av 6 § LSS framgår det att den enskilde i största möjliga utsträckning ska ges inflytande och medbestämmande över insatsen.

Allmänna råd

Den som ansvarar för verksamheten bör se till att barnet eller ungdomen får kommunikativt och kognitivt stöd, uppmuntras att framföra sina åsikter och får information om genomförandet av insatsen.

7 § När insatsen gäller ett barn, ska den som bedriver verksamheten regelbundet ha kontakt med barnets vårdnadshavare för att underlätta deras inflytande och medbestämmande.

Samarbete

8 § Den som bedriver verksamheten ska ta initiativ till samarbete med myndigheter och berörda samhällsorgan för att säkerställa att det finns en kontinuitet i och helhetssyn på de samlade stödinsatser som ges till det enskilda barnet eller den enskilda ungdomen.

Information om barnet eller ungdomen får dock inte lämnas, om det finns hinder i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller i bestämmelsen om tystnadsplikt i 29 § LSS.

Allmänna råd

Samarbete kan behövas med t.ex.

- förskola och skola,
- Försäkringskassan,
- hälso- och sjukvården inklusive rehabilitering och tandvård samt
- hjälpmedelsföretag.

Omvårdnad

9 § Omvårdnaden ska fortlöpande anpassas så att den svarar mot varje barns eller ungdoms behov.

10 § Den som bedriver verksamheten ska i största möjliga utsträckning planera omvårdnaden tillsammans med såväl barnet eller ungdomen som barnets vårdnadshavare.

Om vårdnadshavaren, barnet eller ungdomen inte kan delta i planeringen, ska skälen till detta dokumenteras.

11 § Omvårdnaden ska ges så att barnet eller ungdomen kan

1. känna sig trygg och
2. utvecklas fysiskt, psykiskt och socialt.

Allmänna råd

Omvårdnaden bör bidra till att barnets eller ungdomens självkänsla och tilltro till den egna förmågan stärks.

12 § Omvårdnaden ska innefatta uppgiften att vaka över barnets eller ungdomens hälsa.

Allmänna råd

Detta kan innebära att se till att barnet eller ungdomen vid behov kommer till primärvård, specialistvård, rehabilitering eller tandvård.

13 § Omvårdnaden ska vidare innefatta uppgiften att hjälpa barnet eller ungdomen med egenvård i enlighet med vad som framgår av

Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård.

Om den som förestår verksamheten får kännedom om att personalen inte kan utföra egenvården på ett säkert sätt, ska den hälso- och sjukvårdspersonal som är ansvarig för egenvårdsbedömningen omedelbart kontaktas så att en omprövning kan göras.

14 § Omvårdnaden ska även innefatta uppgiften att verka för att barnets eller ungdomens fysiska och psykiska integritet respekteras och se till att han eller hon inte utsätts för våld, övergrepp eller andra kränkningar.

Allmänna råd

Om det finns en misstanke om att ett barn har utsatts för brott, bör den som förestår verksamheten i samråd med vårdnadshavaren skyndsamt göra en polisanmälan.

Om det är en ungdom som misstänks ha blivit utsatt för brott, bör den som förestår verksamheten bistå med att göra en polisanmälan.

15 § För det barn eller den ungdom som så behöver, ska omvårdnaden inbegripa stöd och hjälp med att

1. äta, dricka och förflytta sig,
2. sköta personlig hygien och klä sig,
3. kommunicera,
4. göra den dagliga tillvaron begriplig och förutsägbar,
5. göra läxor, leka och ägna sig åt intressen,
6. vara delaktig i vardagliga göromål,
7. vara med i sociala sammanhang,
8. upprätthålla kontakten med föräldrar, övrig familj och vänner samt
9. planera sin framtid.

Personal

16 § Av 3 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade framgår det att det ska finnas en person med lämplig utbildning som förestår verksamheten.

17 § Den som förestår verksamheten ska ha en högskoleutbildning som är relevant för uppdraget. Han eller hon ska dessutom ha erfarenhet av liknande verksamhet och ha tillräcklig kunskap och kompetens för att leda den.

Allmänna råd

En och samma person bör inte förestå fler verksamheter än att han eller hon kan ansvara för arbetsledning, utveckling och uppföljning av var och en av verksamheterna.

18 § Av 6 § LSS framgår det att det ska finnas den personal som behövs för att ge ett gott stöd och en god service samt omvårdnad.

Allmänna råd

I en bostad med särskild service för barn eller ungdomar bör personalen ha kunskaper om

- verksamhetens mål och allmänna inriktning enligt LSS,
- barns och ungdomars fysiska, psykiska och sociala behov,
- FN:s konvention om barnets rättigheter,
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
- konsekvenserna av olika funktionsnedsättningar och
- etiskt förhållningssätt och värdigt bemötande.

19 § Den som bedriver verksamheten ska säkerställa att personalen har kompetens för att tillgodose de specifika behov av omvårdnad, stöd och service som varje enskilt barn eller ungdom har.

Allmänna råd

Sådan kompetens kan vara utbildning i eller erfarenhet av

- alternativ och kompletterande kommunikation,
- specifika diagnoser och funktionsnedsättningar eller
- kognitivt stöd.

20 § Den som bedriver verksamheten ska se till att personalen får den introduktion som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Allmänna råd

I introduktionen bör bl.a. ges information om

- vilka behov de barn och ungdomar har som bor i bostaden,
- vilka rutiner som finns i verksamheten och
- verksamhetens mål och allmänna inriktning enligt LSS.

21 § Den som bedriver verksamheten ska vidare se till att personalen får såväl handledning som den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

22 § Den som bedriver verksamheten ska säkerställa att det i bostaden finns tillräckligt med personal för att tillgodose varje barns och ungdoms

1. behov av säkerhet och trygghet dygnet runt samt
2. behov av omvårdnad, fritid och kultur.

När insatsen avslutas

23 § Den nämnd som har beslutat om insatsen bostad med särskild service för barn eller ungdomar ska i god tid tillsammans med ungdomen planera för tiden efter insatsen.

Allmänna råd

Nämnden bör planera för sysselsättning, bostad och andra insatser som ungdomen kan behöva.

Den som har avslutat sin gymnasieutbildning bör inte bo i en bostad med särskild service för barn eller ungdomar.

Undantagsbestämmelse

24 § Socialstyrelsen kan medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter, om det finns särskilda skäl.

Denna författning träder i kraft den 1 september 2012.

Socialstyrelsen

LARS-ERIK HOLM

Bitte Fritzson